

ikke ere saaledes at forstaa, at man opfordrer mig til at tage Hensyn til alle de fremkomne Andragender. Jeg vil nemlig bemærke, at det at anstille en Undersøgelse bliver hverken nogen ganske ringe eller nogen billig Sag. Det bliver ikke saaledes, at man kan sende en Mand en Dags Tid eller to til en saadan By for der at undersøge Forholdene og saa lade det være afgjort. Skal der foretages en Undersøgelse paa hvilken man kan bygge en Lovgivningsakt, maa den være tilstrækkelig grundig. Man maa saaledes først og fremmest undersøge Grundforholdene, hvilke Arealer der overhovedet kan være Tale om at faa, deres Størrelse, Beliggenhed osv., og dertil kommer, som jeg nævnte før, Vandforsyningsforholdene og Forholdene i forskellige andre Henseender. Det vil derfor være nødvendigt at udsende en paa Fængselsvæsenets Omraade sagkyndig Mand, som kan paavise de Momenter, der komme i Betragtning, ligesom man ogsaa maa have bygningskyndige Folk til at foretage den fornødne Undersøgelse. Jeg tror altsaa ikke, det vilde være heldigt, om man skulde anstille Undersøgelser paa ti eller tolv eller flere Steder for at fyldestgøre Udvalgets Ønsker. Selve Udvalgets Betænkning indeholder ingen Vejledning med Hensyn til, hvad der egentlig skal forstaaes ved „hensigtsmæssig“, og jeg kan derfor ikke indse andet, end at det — saa længe der ikke fremkommer andre Antydninger — maa være overladt til mit Skøn at anstille Undersøgelser paa de Steder, hvor der efter samtlige foreliggende Omstændigheder kan antages at være Mulighed for Anlæggelsen af en Straffeanstalt. Under Debatten faldt der en Bemærkning, som kunde synes at give en Løsning af hele Spørgsmaalet. Jeg greb den straks, første Gang jeg hørte den, det var Bemærkningen om det „centrale“. Det Ord har noget overordentlig bestikkende ved sig. Det var meget rart, naar man blot kunde sige: Vi søge efter det centrale. Vi tage Kortet frem, søge at finde det mest centralt beliggende Sted, og dermed ere saa Vanskelighederne overvundne. Det viser sig imidlertid her, som saa tit, at man opstiller en almindelig Regel, men naar der bliver Tale om dens praktiske Udførelse, komme Vanskelighederne frem. Nu er der som centrale Punkter nævnt Odense, Aarhus og Assens, og det er jo meget muligt, at der kan opstilles andre centrale Punkter. Spørgsmaalet er imidlertid, hvad man lægger Vægt paa, naar man siger det „centrale“. Det ærede Medlem, der nævnte Odense,

og som til Dels støttedes af det ærede Medlem for Assens (Berntsen) — men ogsaa kun til Dels — tænkte vel nærmest ved det „centrale“ paa, hvorledes Forholdene stillede sig, naar man drog en Linie fra Nord til Syd og beregnede Befolkningsmængden Øst og Vest for denne Linie. Det kunde da nok være, at Odense saa nogenlunde blev det centrale Punkt. Et andet æret Medlem tog Passeren og slog en Cirkel over Land og Vand for paa den Maade at finde det centrale Punkt. Det kunde uægtelig hænde, at man paa den Maade kom til et andet Sted end det, hvortil de ærede Medlemmer vilde hen, f. Eks. til Anholt som endnu mere centralt. Jeg mener imidlertid, man hverken kan gaa den ene eller den anden af disse Veje. Naar man vil søge det egentlig „centrale“, er der ikke andet at gøre end at tage Hensyn til dem, for hvem Institutionen har Betydning, baade til dem, der skulde bo der, og til dem, der ikke ønske at bo der. Jeg tror, at det „centrale“ maa lades ude af Betragtning som et væsentligt Punkt.

I Betænkningen findes der en Bemærkning om, at Udvalget har skønnet, at Forslaget indeholdt en Tilsidesættelse af rimelige økonomiske Hensyn. Der citeres den Sætning, der er brugt i Anmærkningerne, at man vil have en Anstalt, der i et ^{alt} kommer til at tilfredsstille Tidens Fordringer, og Udvalget mener, at man i denne Bemærkning skulde kunne spore Ønsket om Opførelsen af en Mønsteranstalt, altsaa noget, der gik ud over en Anstalt, der tilfredsstiller Tidens Krav. Jeg maa sige, at det er i Virkeligheden en Misforstaaelse. Der har slet ikke været tænkt paa at opføre nogen Mønsteranstalt, men naar man skal opføre en ny Straffeanstalt til en Million Kr., maa den gøres saaledes, at den i alle Henseender tilfredsstiller Tidens Fordringer. Overhovedet fristes man ikke let til paa dette Omraade at opføre Mønsteranstalter, thi er der nogen Art af Bygninger, hvor man kan pege paa en erfaringsmæssig Indretning af dem, er det netop Straffeanstalter. Det Spørgsmaal, hvorledes man hensigtsmæssigst skal indrette disse Straffeanstalter, har ligget for over en Menneskealder, og man har i alle Lande ved at bygge Straffeanstalter medvirket til at fremskaffe Erfaringer, saa at der nu er en bestemt Type, der gaar igennem alle Straffeanstalter. Man gør da vel i at benytte sig af dette, idet man ellers risikerer meget hurtigt at faa store Bekostninger for at omgøre det, man har lavet